

ÖMER CEMRE KOÇ

**ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ
ÜSTLENMEDE ÜSTLENENİN
HUKUKİ KONUMU**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENME KURUMUNA GENEL BAKIŞ, HUKUKİ NİTELİĞİ, ÖZELLİKLER VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI

I. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENME KURUMUNA GENEL BAKIŞ	3
A. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	3
B. TARİHİ ARKA PLANI.....	7
II. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENMENİN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	15
A. GENEL BAKIŞ.....	15
1. Garanti Sözleşmesi Görüşü.....	17
2. Kefalet Benzeri Garanti Sözleşmesi Görüşü.....	18

3. Genel Hüküm Görüşü.....	21
B. GÖRÜŞLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	25
III. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENMENİN ÖZELLİKLERİ VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI.....	38
A. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENMENİN ÖZELLİKLERİ.....	38
1. Üçüncü Kişiyeye Ait Bir Riskin Üstlenilmesi	39
a. Risk Kavramı.....	39
i. Genel Bakış	39
ii. Riskin Belirli veya Belirlenebilir Olması	42
iii. Mücbir Sebep veya Beklenmeyen Hallerin Meydana Gelmesi Halinde Sorumluluk.....	46
iv. Risk Bir Tür ‘Koşul’ Olarak Değerlendirilebilir mi?. 48	
b. Riskin Üçüncü Kişiden (Asıl Borçludan) Kaynaklı Olarak Meydana Gelmesi.....	52
c. Riskin Üçüncü Kişinin Fiilinden Kaynaklanması.....	56
2. Tek Tarafa Borç Yükleyen (İvazsız) Bir Sözleşme Olması.....	59
3. Bağımsız Olması.....	61
4. İkincil (Tali) Özellik Taşınması.....	62
B. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENME SÖZLEŞMESİNİN GEÇERLİLİK ŞARTLARI	63
1. Genel Bakış	63
2. Üstlenenin Ehliyeti	66
3. Üçüncü Kişinin Fiilini Üstlenme Sözleşmesinin TBK m. 27 Çerçevesinde Geçerliliği	71
a. Kanunun Emredici Hükümlerine, Ahlaka, Kamu Düzenine veya Kişilik Haklarına Aykırı Olması Hali.....	71
b. Sözleşmenin Konusunun İmkânsız Olması.....	74
4. Üçüncü Kişinin Fiilini Üstlenme Sözleşmesinin Şekli.....	76

İKİNCİ BÖLÜM
ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENMENİN
YAKIN İLİŞKİDE OLDUĞU KURUMLAR VE
BENZER KURUMLARDAN FARKI

I. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENMENİN YAKIN İLİŞKİDE OLDUĞU YAPILAR.....	83
A. BANKA TEMİNAT MEKTUPLARI	83
B. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENME SÖZLEŞMESİ BAĞLAMINDA ÖNEMLİ BİR KOMŞU KAVRAM: GARANTİ SÖZLEŞMELERİ.....	87
II. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENME SÖZLEŞMESİNİN BENZER KURUMLARDAN FARKI.....	91
A. KEFALET SÖZLEŞMESİ İLE FARKI.....	91
1. Genel Bakış	91
2. Sözleşmenin TBK m. 19 Çerçevesinde Yorumlanması.....	96
3. Her İki Sözleşmenin Ayrımı Bakımından Yararlanabilecek Ölçütler	99
a. Teminatın Asli veya Ferî Olması	99
b. Sözleşmede Yer Alan Kayıtlardan Yola Çıkararak.....	103
c. Menfaat İlişkisi	104
d. Kişiye Yönelik İlgî	105
e. Üstlenilen Borcun Kapsamı	106
f. Şüphe Halinde Kefalet Karinesi.....	107
B. BORCA KATILMA İLE FARKI.....	108
1. Borca Katılma Kurumu ve Temel Özellikleri.....	108
2. Her İki Sözleşmenin Ayrımı Noktasında Yararlanabilecek Ölçütler	113
C. BORCUN ÜSTLENİLMESİ İLE FARKI	118
D. CEZA KOŞULU İLE FARKI	120
E. AVAL İLE FARKI	121

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENMEDE
ÜSTLENENİN HUKUKİ KONUMU

- I. ÜSTLENENİN BORCUNUN DOĞUMU VE MUACCEL HALE GELMESİ, BORCUNUN KAPSAMI..... 125
- A. BORCUN MUACCEL HALE GELMESİ..... 125
- B. BORÇ MUACCEL OLMADAN ÖNCE TARAFLARIN DURUMU 130
- C. ÜSTLENENİN ZARARI KARŞILAMA BORCU 134
1. Genel Olarak..... 134
2. Zararı Karşılama Borcunun Kapsamı..... 137
3. Zararı Karşılama Borcunun Türü 142
4. Zararı Karşılama Borcunun Miktarının Belirlenmesi..... 144
- a. Alacaklının Zararının Hesaplanması Yoluyla..... 144
- b. Götürü Sorumluluk Miktarı Kararlaştırılmak Suretiyle 146
- II. ÜSTLENENİN SAHİP OLDUĞU SAVUNMA İMKANLARI .. 149
- A. TEMEL BORÇ İLİŞKİSİNDE MEYDANA GELEN DURUMLARIN ÜSTLENENİN BORCUNA ETKİSİ..... 149
1. Genel Bakış 149
2. Temel Borç İlişkisinde Özellik Arz Eden İki Durum:
Alacağın Devri ve Borcun Üstlenilmesi..... 153
- B. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENME SÖZLEŞMESİNDEN KAYNAKLANAN SAVUNMA İMKANLARI..... 156
1. Genel Bakış 156
2. Ödeme Talebine İlişkin Savunmalar 158
3. Alacaklının Haksız Ödeme Talebinde Bulunması Halinde 160
4. Mücbir Sebep ve Beklenmeyen Hale İlişkin Savunmalar... 165
5. Süreye İlişkin Savunmalar 167

---

a. Belirli Süreli Üçüncü Kişinin Fiilini Üstlenme Sözleşmeleri.....	167
b. Belirsiz Süreli Üçüncü Kişinin Fiilini Üstlenme Sözleşmeleri.....	169
6. Üstlenenin Zararı Karşılama Borcunun İndirilmesi ya da Uyarlanması	171
7. Üstlenenin Borcunun Diğer Teminatlar Karşısındaki Durumu	177
8. Üstlenenin Takas Hakkını İleri Sürmesi	180
III. ÜSTLENENİN ÜÇÜNCÜ KİŞİYE (ASIL BORÇLUYA) RÜCU İMKÂNI.....	182
A. GENEL BAKIŞ.....	182
B. KARŞI TEMİNAT İLİŞKİLERİ KAPSAMINDA RÜCU.....	185
1. Karşı Teminatın Üçüncü Kişi (Lehtar, Asıl Borçlu) Tarafından Sağlanması.....	186
2. Karşı Teminatın Üçüncü Kişi (Asıl Borçlu) Dışındaki Bir Başka Kişi Tarafından Sağlanması	188
C. KARŞI TEMİNAT İLİŞKİSİNİN BULUNMADIĞI HALLER BAKIMINDAN.....	189
1. Genel Bakış	189
2. Vekaletsiz İş Görmeye Dayalı Rücu Talebi	190
3. Sebepsiz Zenginleşmeye Dayalı Rücu Talebi	192
4. TBK m. 62/2 Kapsamında Müteselsil Sorumluluk Hükümlerince Rücu Talebi.....	195
SONUÇ	199
KAYNAKÇA	205